

fosforove kisline v sebi in ravno tako tudi apna, ima v sebi raztopivne maščobne delce in njegova luščina deluje prav ugodno na prebavne organe.

Mečkanje ovsa se je najprej leta 1851 v francoski vojski vpeljalo, ker se je bilo opazilo, da od povžitega ovsa $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{20}$ del celega zrnja od konjev gre. Celo napačna ta misel ni; nahaja se pa tudi od zmečkanega ovsa sem ter tje kako zrno, ki ga prebavno orodje konjskega telesa ni moglo popolnoma prekuhati.

Ako pa govorimo o mečkanju ovsa, tako to tukaj ni tako umeti, kakor da bi s tem mislili na zdrobljenje ali zmljenje ovsa, ampak s tem menimo le tako rekoč neko raztrganje ovse sene luščine. Ako se oves do cela razdrobi, nastane ne redkokrat neprebavljivost in lenost prebavnih organov, na kar sledi pogosto prebavna slabost in kamen v črevesu.

Vsedejo se namreč lahki ovseni drobljenci po črevih, kateri po novih prišlecih naraščajo in v kamen precejšnje debelosti strdijo in pogosto mučno smrt s seboj prinesó.

Skušnje, konje z raztrganim ovsom krmiti, so stekle skoraj povsodi prav dobre nasledke, tako zlasti na Angleškem. Strah, da bi konji na moči in na ognjenosti izgubili, je bil na Angleškem dolgo časa najti; k sreči se pa ni vresničil.

Ravno nasprotno je bilo. Delavni konji, ki so bili z 9 kili celega ovsa krmljeni, začeli so dobivati po $7\frac{1}{2}$ kila raztrganega ovsa in niti na moči niti na ognjenosti niso šli nazaj, marveč so postali še lepše dlake. Konji, ki težko prebavljajo, bodi si vsled starosti ali katerega drugega vzroka, ali pa taki, ki prehlavno žrejo, bili so z velikim haskom z raztrganim ovsom krmljeni. Ako so se kje neugodni nasledki pokazali, bil je vzrok prej ko ne v tem, da se je nagloma od trde na mehko krmo prestopilo, kar se mora le polagoma goditi. Tudi napajanje konjev ni brez vsega vpliva na prebavljanje. Konjem, ki so pred ovsom z nekoliko senom bili nakrmljeni, je napajanje po ovseni krmi prav dobrega vpliva bilo. Za konje, ki so vtrujeni in izdelani od dela prišli, mora med seneno klajo in med napajanjem najmanj pol ure preteči. Ako se izdelanim konjem brž po delu oves položi, večidel tako hlastno žrejo, da potem lahko koliko dobijo.

Iz vsega je razvidno, da je zmečkan oves konjem koristen.

„P. L.“

Sejmovi. 15. oktobra: v Apačah, Ločah, št. Ilju pri Turjaku, v Račah, pri sv. Križu pri Slatini, v Planini; 16. oktobra: v Beračah; 17. oktobra: v Pristavi; 18. oktobra: pri sv. treh Kraljih, v Vojniku, Mozirji, Trbovljah.

Dopisi.

Izpred Posavja. (Vožnja na južni železnici) je, kakor se to mnogokrat čita, v primeri z drugimi avstrijskimi železnicami silno draga. Posebno blago se prevaža po njej po grozovito visoki ceni, tako tudi ljudje. Med tem, ko imajo nagliči (brzovlaki) po vseh drugih železničnih progah po letu in po zimi priklenjen tudi tretji razred, ga južna železnica, naj ima toliko več dobička, po letu da prikleniti le samo od Zidanega mosta naprej proti Trstu. Naši flosarji imajo po tem veliko zgubo, ker se od Zidanega mosta proti Celju morajo voziti v drugem razredu, če nočejo pol dneva zastoj čakati na Zidanem mostu večernega poštne vlaka.

Pa tudi vožnji red je na progi med Zidanim mostom proti Zagrebu silno neprilichen. Poslušajte: Zjutraj se odpelja od Zidanega mosta ob četrti uri in petih minutah poštni vlak v Zagreb; dobre pol ure pozneje, namreč ob četrti uri in 40 minutah zjutraj pa odide za poštним vlakom proti Zagrebu tako imenovani zmešani ali vloženi vlak. Še le čez 8 ur pozneje, namreč ob eni popoldne odide zopet nek zmešanec od Zidanega mosta v Zagreb. Vprašamo toraj: Zakaj gresta zjutraj, skoraj ob enem, dva vlaka od Zidanega mosta; tako dolgo časa pa nobeden več proti Zagrebu?

Ravno tako nespametno je pa vrejena vožnja od Zagreba proti Zidanemu mostu. Tu sem, na Zidani most, se pripelješ lahko z nekim zmešancem ob četrti uri popoldne. Prihodnji vlak iz Zagreba pa pride na Zidani most še le ob 11. uri in 20 minut po noči; toda kmalu za njim, namreč ob eni popoldne in 4 minut pa pridrdra zopet iz Zagreba poštni vlak na Zidani most. Zakaj toraj prihajata dva vlaka ob polnoči iz Zagreba na Zidani most?

Nekaj let sem vozari že tako imenovani lokalni vlak med Celjem in Ljubljano. Odide iz Celja zjutraj ob šesti uri ter dojde na Zidani most ob 6. uri in 53 minutah zjutraj. Ako bi oni zjutrajni, zmešani vlak, ki se odpelja iz Zidanega mosta že ob 4. uri in 40 minutah proti Zagrebu, odšel iz Zidanega mosta dobri dve uri pozneje, toraj namesto malo pred peto uro, še le nekoliko pred sedmo uro zjutraj, bi imeli popotniki iz Celja, Laškega in Rimskih toplic, ki se vozijo v Sevnico, Rajhenburg, Brežice itd., naravnost zvezo proti Zagrebu.

Zvečer se pa pripelja imenovani lokalni vlak iz Ljubljane na Zidani most nekoliko minut (7) po 8. uri. Kako prijetno bi bilo za popotnike iz Zagreba, Brežic, Sevnice, ki se vozijo v Celje, ako bi zmešani vlak, ki prihaja na Zidani most zdaj kmalu po ednajstih po noči, došel že ob osmi uri zvečer; ob deveti uri zvečer bi se prišlo lahko že v Celje. Če bi

pa zmešani vlak proti Zagrebu moral že kje ob 6. uri odhajati iz Zidanega mosta, in če bi moral prihajati zvečer že kje ob 9. uri na Zidani most iz Zagreba; naj pa lokalni vlak odhaja iz Celja v Ljubljano že ob 5. uri zjutraj in naj vozi iz Ljubljane v Celje zvečer še le ob 7. uri, da dohaja v Celje še le ob 10. uri. Jako prilično bi bilo vsled te spremembe, ako se popotnik zamore peljati iz Celja ali Laškega zjutraj proti Zagrebu, pa se lahko povrne še tisti večer zopet tje — v Celje — nazaj.

„Vse častite občinske predstojnike ob železnični progi med Celjem, Laškim, Rimskimi toplicami, Loko, Sevnico, Rajhenburgom, Vidom, Brežicami itd. opozarjamo, naj napravijo skupno prošnjo do slavnega ravnateljstva južne železnice, naj blagovoli vožnji red spremeniti v tem smislu, da se napravi vožnja zveza med lokalnim vlakom, ki vozi med Celjem in Ljubljano, in zmešanim vlakom, ki vozi med Zidanim mostom in Zagrebom.“

Iz Celja. (Koncert „Slovenskega pevskega društva“), kateri se je pri nas vršil dne 27. sept., bil je sijajen. Nemčurji so sicer vse strune napeli, da bi koncert zabranili, a vendar ni se jim posrečilo. Obljubili so krmarju pri „Slonu“ 300 fl., ako Slovencem ne prepusti svoje dvorane, a zastonj; Celjski mestni urad prepovedal je koncert prirediti v vrtu pri „Slonu“, namestništvo pa je to dovolilo, najeli so nemčurji celo poulične dečke, kateri bi morali pred „hôtelom“ nemir delati, a prišli so žendarji in jim to zabranili. Tako je ta najeta drhal izvedela, da jej ni dovoljeno posnemati svojih „teutonskih pradedov“, kateri so pred nekaterimi stoletji po teutoburških lesovih rjuli. Ob 5. uri popoldne so bili vsi prostori pri „Slonu“ prenapolnjeni; počastili so nas gostje iz vseh krajev Malega Štajerja: iz Maribora, Ptujja, Ormoža, iz Savinjske doline, pa tudi slavnoznani pevec iz Ljubljane. Polnoštevila godba našega domačega 47. peš-polka svirala je na občno zadovoljnost, posebno potpouri „pesniji venec“ je jako dopadel. Tudi pevski zbor je svojo nalogo izvrstno rešil. Posebna hvala v tem obziru gre g. dr. Grosu iz Ptujja, kateri je nad 60 glasov močen zbor vodil. Osobito domače pesmi „Slovenec sem“, „Bodi zdrava domovina“ itd. so ljudi kar očarale. Koncert nam je bil živ dokaz stare resnice, da je grlo Slovence kakor navlašč stvarjeno za petje; „pevsko društvo“ pa sme ponosno biti na svoj prvi nastop pred občinstvo.

Z Ptujkega polja. (Konec šolskega leta.) Lepa navada je, imenitne dogodke slovesno obhajati. Da je tudi konec šolskega leta za šolsko mladino in učitelje imeniten, ni treba dokazati. Tega smo se prepričali pri slovesnem obhajanju konca šolskega leta, katero se je vršilo na ljudskih šolah pri sv. Vidu 14. in v

Selah 15. septembra. Prvi dan se je udeležila šolska mladina obeh šol s krajnimi šolskimi svetovalci in z učiteljstvom zahvalne božje službe, pri kateri so sv. Vidski učenci III. razr. izvrstno peli Mikložičevo mašo pod vodstvom g. nadučitelja Robiča. Sv. Vidska šolska mladina se je potem podala v šolsko poslopje, kjer so se tudi zbrali udje krajnega šolskega sveta, okr. šolski svetovalec g. dr. Gregorič iz Ptujja in drugi gosti. Tukaj, kakor tudi drugi dan v Selah, so preč. g. župnik o. Klemen Šalamun, učence nagovorili, jih opominjali, kako da naj bodo za vse prejete nauke hvaležni in da naj se tudi v počitnicah po njih ravnaajo, posebno tisti, kateri sedaj iz šole stopijo, da postanejo dobri kristjani, zvesti državljeni in pridni domorodci. Po tem nagovoru so se vršile deklamacije in sicer pri sv. Vidu: Vesela šola, Prazen klas, Lakomni pes, Ščinkovec, Sreče dom, Zvezde; v Selah: Pot v nebesa, Studenček, V boj, Veselja dom, Slovo lastovki, Nedolžnost, Popotnik, Na moje rojake. Po deklamacijah so peli sv. Vidski učenci sledeče pesmi: Otrokova cesarska pesem, Učenec iz šole gredé, Lipa, Na goro, Pastirska, Pobratimija; v Selski pa: Planinarnica, Zvonikarjeva. Vse mine. Po petju je imel pri sv. Vidu učenec III. razreda Ljudevit Šošterič poetičen govor: „Ob koncu šolskega leta.“*) Z veliko navdušenostjo so klicali učenci „živio“, ko je govornik hvaležno spominjal se presvitlega cesarja, duhovske gospode, krajnega šolskega sveta, učiteljstva, starišev, šolskih dobrotnikov in navzočih gostov. Na Selah pa so nas učenci razveselili z gledališko igro v 1 djanju: „Oče naš, kateri si v nebesih.“ (Spisala Roza Kosova.)**) Igrali so tako izvrstno, da so nas veselja in radosti solze polile in se je občna želja izrekla, naj bi se ta igra v kratkem ponovila. H koncu so zapeli sv. Vidski in tudi Selski učenci cesarsko pesem in na to je sledila razdelitev šolskih naznanil in lepih daril, katere so preč. gg. župnik o. Klem. Šalamun, kaplan o. Ernest Čuček in kr. šolski ogleda dr. Gregorič za pridne in marljive učence sv. Vidske in Selske šole blagovolili darovati, in radi jim za-nje tukaj v imenu šolske mladine očitno našo iskreno zahvalo in tudi željo izrečemo, naj bi še za naprej ostali našim farnim šolam prijazni. Njim in čč. gg. učiteljem kličemo z mladino vred: Živi jih Bog! Povrni jim Bog!

Iz Sevnice ob Savi. Zadnji dopis iz Sevnice naj se pojasni s tem, da nemir delujoča človeka Wermut in Ludwig nista bila prišla na poziv g. župana Veršeca v občinsko pisarno na odgovor zaradi nočnega rogoviljenja po

*) Glej „Drobtince“ za 1. 1860. XIV. letnik, stran 250, za to slovesnost primerno predrugečil nadučitelj g. Robič.

**) Glej let. „Vrtec“.

ulicah. Akoravno bi bila lahko oba kontumacno kaznovana, se vendar to ni storilo, nego bode v drugič na odgovor pozvana. Želeti bi pač bilo, da bi se vse kaj poboljšali ter se privadili lepšega obnašanja, kakoršno se že zahteva od šolske mladeži.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Presvitli cesar sklicali so z ročnim pismom delegacije v 22. den oktobra. — Za predsednika državnega zbora bil je izvoljen dr. Smolka, za podpredsednika pa grof Rihard Clam-Martinec in vitez Chlumecy, kateri je ud nemško-avstrijskega kluba; konservativci tedaj so to imenitno mesto prepustili liberalcem. V gosposki zbornici je kardinal Gangelbauer stavil predlog, da se na prestolni govor odgovori z adresno; izvoljen odsek 21 udov ima nalogo adresno sestaviti. — Dopolnilna volitev v Goriškem veleposestvu bode 27. t. m.; društvo „Sloga“ priporoča dr. Antona Gregorčiča kandidatom. — Češki deželni zbor se bode sklical 25. novembra ter bode zboroval do božičnih praznikov; po božiči bode še zboroval 14 dni. — 4. t. m. so v Duhovem na Českem razleteli prostori „Česke besede“; nekdo je položil in zažgal nekaj dinamita; poškodovan ni bil nobeden, samo okna so razdrobljena. — Moravski deželni zbor snide se 20. novembra. — V pondeljek je bila v Zagrebskem deželnem zboru velika rabuka. Ban je namreč zastran kameralnih aktov rekel: „Dvomim, da je bila posest teh aktov poštena.“ Pri teh besedah je navstal pa velik krič. Starčević klical je banu: „Upornik! Sram vas bodi takega bana, mi smo pošteni, vi ste roparji!“ Starčević in Gržanič sta hotela bana zgrabiti, a predsednik in Kuzmanovič sta ju zadržala. Ban je potem odšel v svojo hišo. Na predsednikov predlog bilo je 7 poslancev izključenih za 60 sej.

Vnanje države. Pruski poslanik pri Vatikanu Schlözer izročil je sv. očetu pismo nemškega cesarja; v tem pismu predlaga cesar, naj bi Leon XIII. prevzeli posredovanje med Nemčijo in Španjsko glede Karolinskih otokov. — Na Francoskem so se pričele 4. t. m. volitve za poslansko zbornico; da se vzdrži povsod red, dobile so vojaške čete ukaz, da naj bodo pripravljene; dosedaj je izvoljenih 165 konservativnih in 141 republikanskih poslancev. — Srbski kralj je otvoril v petek izvanredno zasedanje skupščine v Nišu s prestolnim govorom, v katerem je omenil, da je Berolinsko pogodbo zadel hud udarec zaradi dogodkov na balkanskem poluotoku. V tem važnem trenutku smatra kralj za svojo dolžnost, da zastopnike naroda zbere okoli sebe, da jim pove, da treba biti opreznim. Vlada bode morala skrbeti, da

se zopet uredi potrebno ravnotežje. Skupščina je dovolila 25 milijonov posojila za vojsko; v Bolgariji je srbsko oboroževanje napravilo silno nepovoljen utis. — Ruski car sprejel je v soboto v Kodanju bolgarsko deputacijo ter ji je zagotovil, da bode poskušal v sporazumljenji z vlastmi, ki so podpisale Berolinsko pogodbo, da se bolgarsko vprašanje mirnim potom reši. — Kolera na Laškem, osobito na Sicilijanskem še vedno razsaja; v Palermi jih umrje vsaki dan 40 do 50 ljudi za kolero. — Rusi, Turki in Grki jeli so se na boj pripravljati; Turki zbirajo ob iztočno-rumeljski meji veliko vojsko pod poveljem Mustafa paše.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje Slovencev v zlato Prago in slavni Velegrad.

(Dalje in konec.)

V četrtek dopoldan smo ogledali poslopje banke „Slavije“, ki je velikansko, več kot 100 uradnikov v njem svoje delo opravlja. Potem smo šli v česki muzej, kjer nam je gosp. Lego razkazoval česke starine; in od tod smo se podali v predmestje Kravino, kjer smo bili od g. Klempfnera vsi skupno fotografirani. Ta fotografija nam bode dragocen spominček našega potovanja v zlato Prago.

Večerko smo šli po Palackovem mostu na Smihov do nove cerkve sv. Vavla in smo še tudi druge cerkve obiskali, kakor: samostansko cerkev v Emavzi, cerkev sv. Miklavža, itd.

Popoldan ob 4. uri smo še ogledali narodno gledališče od znotraj, vzlasti umetne slike, ki jih je nekaj slikal tudi naš slovenski slikar Šubič. Iz gledališča smo se podali v Sokolovno, to je: hišo, kjer Praški sokoli imajo svoje shode in telovadbe. Sprejeti smo bili z živijo- in slavalkici in godba je zaigrala: „Naprej, zastava Slave“; slovenski sokoli, dva tudi iz Stajerske, so se pobratili s českimi. Gledali smo umetno telovadbo českih sokolov ter jim z rokami ploskali. Ali čas je hitro tekkel, hoteli smo še biti Slovenci danes najjokrat pri predstavi baleta „Excelsia“ v narodnem gledališču, zato smo se od sokolovne poslovili. Po gledališču smo se zbrali poslednjekrat v meštanski besedi, kjer smo slovo vzeli od českih bratov. Najprvi je govoril česko državni poslanec g. Trojan in napil na česko-slovensko prijateljstvo. Potem so govorili g. Bradaška in Noli iz Ljubljane. Pesnik Gregorčič je bral svojo v Pragi zloženo prekrasno pesem. Ko jo je izbral, je po celi dvorani zagrmelo: Živel S. Gregorčič in glasnega odobravanja ni bilo ne konca ne kraja. Veliko gospodov je k njemu prišlo ter so mu čestitali. Komaj se je nekoliko po dvorani pomirilo vstane župnik Modic in govori za slovo v imenu svojih